233

1686.

Phaedri Fabulae

L

1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

KW
233
L1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

PHÆDRI

495384

AUG. CÆSARIS LIBERTI

FABULARUM ÆSOPICARUM.

LIBRI V.

AMSTELODAMI,

Apud Viduam ADRIANI à GAESBEECK,
cIɔ Iɔ c LXXXVI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Typographi ad Studioſos adoleſcentes.

Cuipiam fortaſſe mirum fuerit, quæ res nos potiſſimum ad edendas Phædri Fabulas impulerit; propterea cauſam paucis damus. Quum multoties illas à pluribus in gratiam Studioſorum editas, nec tamen ſine multis variiſque mendis, compertum habeamus. Nos, ut juvenibus noſtris prodeſſe poſſemus, exhibemus illis editionem multò quam ante hac emendatiorem ac nitidiorem, quod uſu ipſo experiemini, & valete.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

PHÆDRI
AUG. CÆSARIS LIBERTI
FABULARUM ÆSOPICARUM

LIBER PRIMUS.
PROLOGUS.

Æsopus auctor quam materiam repperit
Hanc ego polivi, verſibus ſenariis;
Duplex libelli mos eſt: quod riſum mo-
Et quod prudentis vitam conſilio monet. (vet,
Calumniari ſi quis autem voluerit,
Quod arbores loquantur, non tantum feræ:
Fictis jocari nos meminerit fabulis.

I.
LUPUS ET AGNUS.

Ad rivum eundem Lupus, & Agnus venerant
Siti compulſi; ſuperior ſtabat Lupus;
Longèque inferior Agnus: tum face improba
Latro incitatus jurgii cauſam intulit,
Cur, inquit, turbulentam mihi feciſti aquam
Iſtam bibenti? Laniger contra, timens:
Qui poſſum, quæſo, facere quod quereris, Lupe?
A te decurrit ad meos hauſtus liquor.
Repulſus ille veritatis viribus,
Ante hos ſex menſes, ait, male dixiſti mihi,
Reſpondit Agnus, equidem natus non eram,
Pater hercule, tuus, inquit, maledixit mihi,
Atque ita correptum, lacerat injuſta nece,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Hæc propter illos ſcripta eſt homines fabula,
Qui fictis cauſis innocentes opprimunt.

II.

RANÆ REGEM PETIERUNT.

Athenæ quum florerent æquis legibus,
Procax libertas civitatem miſcuit,
Frenumque ſolvit priſtinum licentia:
Hinc conſpiratis factionum partibus,
Arcem tyrannus occupat Piſiſtratus:
Quum triſtem ſervitutem flerent Attici;
Non quia crudelis ille? ſed quoniam grave
Omnino inſuetis onus, & cœpiſſent queri;
Æſopus talem tum fabellam retulit.
Ranæ, vagantes liberis paludibus,
Clamore magno Regem petierunt à Jove,
Qui diſſolutos mores vi compeſceret:
Pater Deorum riſit, atque illis dedit.
Parvum tigillum, miſſum quod ſubito vadis
Motu, ſonoque terruit pavidum genus.
Hoc merſum limo, quum jaceret diutius,
Forte una tacite profert è ſtagno caput,
Et explorato rege, cunctas evocat.
Illæ timore poſito, certatim adnatant,
Lignumque ſupra turba petulans inſilit:
Quod quum inquinaſſent omni contumelia,
Alium rogantes regem, miſere ad Jovem,
Inutilis quoniam eſſet, qui fuerat datus.
Tum miſit illis hydrum, qui dente aſpero
Corripere cœpit cingulas, fruſtra necem
Fugitant inertes: vocem præcludit metus.
Furtim igitur dant Mercurio mandata ad Jovem,
Afflictus ut ſuccurrat. Tunc contra Deus;
Quia noluiſtis veſtrum ferre, inquit, bonum,

Malum perferte: Vos quoque cives, ait,
Hoc ſuſtinete, Majus ne veniat malum.

III.
GRACULUS SUPERBUS ET PAVO.

Ne gloriari libeat alienis bonis,
Suoque potius habitu vitam degere,
Æſopus nobis hoc exemplum prodidit.
Tumens inani Graculus ſuperbia,
Pennas, Pavoni quæ deciderant, ſuſtulit,
Seque exornavit; deinde contemnens ſuos,
Immiſcuit ſe pavonum formoſo gregi.
Illi impudenti pennas eripiunt avi,
Fugantque roſtris: male multatus Graculus,
Redire mœrens cœpit ad proprium genus:
A quo repulſus triſtem ſuſtinuit notam.
Tum quidam, ex illis quos prius deſpexerat:
Contentus noſtris, ſi fuiſſes ſedibus,
Et quod natura dederat, voluiſſes pati,
Nec illam expertus eſſes contumeliam,
Nec hanc repulſam tua ſentiret calamitas.

IV.
CANIS PER FLUVIUM CARNEM FERENS.

Amittit merito proprium, qui alienum adpetit.
Canis per flumen carnem dum ferret natans:
Lympharum in ſpeculo vidit ſimulacrum ſuum;
Aliamque prædam ab alio perferri putans,
Eripere voluit; verum decepta aviditas,
Et quem tenebat ore, demiſit cibum,
Nec quem petebat adeo potuit attingere.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

V.
VACCA ET CAPELLA, OVIS ET LEO

Nunquam eſt fidelis cum potente ſocietas.
Teſtatur hæc fabella propoſitum meum.
Vacca, & Capella, & patiens Ovis injuriæ,
Socii fuere cum Leone in ſaltibus.
Hi quum cepiſſent Cervum vaſti corporis,
Sic eſt locutus, partibus factis, Leo:
Ego primam tollo, nominor quia Leo:
Secundam, quia ſum fortis, tribuetis mihi:
Tum quia plus valeo, me ſequetur tertia:
Malo adficietur, ſi quis quartam tetigerit.
Sic totam prædam, ſola improbitas abſtulit.

VI.
RANÆ AD SOLEM.

Vicini furis celebres vidit nuptias
Æſopus, & continuo narrare incipit;
Uxorem quondam Solem velle ducere,
Clamorem Ranæ ſuſtulere ad ſidera,
Convicio permotus, quærit Jupiter
Cauſam querellæ, quædam tum ſtagni incola:
Nunc, inquit, omnes unus exurit lacus,
Cogitque, miſeras arida ſede emori:
Quidnam futurum eſt, ſi crearit liberos?

VII.
VULPIS AD PERSONAM TRAGICAM.

Perſonam tragicam forte vulpes viderat;
O quanta ſpecies, inquit, cerebrum non habet.
Hoc illis dictum eſt, quibus honorē, & gloriam
Fortuna tribuit; ſenſum communem abſtulit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

VIII.
LUPUS ET GRUS.

Qui pretium meriti ab improbis deſiderat,
Bis peccat : primum quoniam indignos adjuvat ;
Impune abire, deinde quia jam non poteſt.
Os devoratum fauce quum hæreret Lupi,
Magno dolore victus cœpit ſingulos
Inlicere pretio, ut illud extraherent malum.
Tandem perſuaſa eſt, jure jurando Grus,
Gulæque credens, colli longitudinem,
Periculoſam fecit medicinam Lupo ;
Pro quo quum facto flagitaret præmium,
Ingrata es, inquit, ore quæ noſtro caput
Incolume abſtuleris, & mercedem poſtulas.

IV.
PASSER AD LEPOREM CONSILIATOR.

Sibi non cavere, & aliis conſilium dare,
Stultum eſſe, paucis oſtendamus verſibus.
Oppreſſum ab Aquila fletus edentem graves
Leporem objurgabat Paſſer : ubi pernicitas
Nota, inquit illa eſt ? quid ita ceſſarunt pedes ;
Dum loquitur, ipſum accipiter nec opinum rapit,
Queſtuque vano clamitantem interficit.
Lepus ſemianimus, mortis in ſolatio :
Qui modo ſecurus noſtra irridebas mala,
Simili querella fata deploras tua.

X.
LUPUS ET VULPES JUDICE SIMIO.

Quicunque turpi fraude ſemel innotuit,
Etiamſi verum dicit, amittit fidem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Hoc adteſtatur brevis Æſopi fabula.
Lupus arguebat Vulpem furti crimine:
Negabat illa ſe eſſe culpæ proximam.
Tunc judex inter illos ſedit Simius:
Uterque cauſam cum peroraſſent ſuam,
Dixiſſe fertur, Simius, ſententiam:
Tu non videris perdidiſſe quod petis,
Te credo ſubripuiſſe quod pulcre negas.

XI.

ASINUS ET LEO VENANTES

Virtutis expers, verbis jactans gloriam,
Ignotos fallit; notis eſt deriſui.
Venari, Aſello comite, quum vellet Leo,
Contexit illum frutice, & admonuit ſimul,
Ut inſueta voce terreret feras;
Fugientes ipſe ut exciperet. hic auriculas
Clamore ſubito tollit, totis viribus,
Novoque turbat beſtias miraculo:
Quæ dum paventes, exitus novos petunt,
Leonis adficiuntur horrendo impetu.
Qui poſtquam cæde feſſus eſt, Aſinum evocat,
Jubetque vocem premere; tunc ille inſolens,
Qualis tibi videtur opera hæc vocis meæ?
Inſignis, inquit, ut niſi noſſem tuum
Animum, genusque, ſimili fuiſſem in metu.

XII.

CERVUS AD FONTEM.

Laudatis utiliora quæ contempſeris
Sæpe inveniri, hæc exerit narratio.
Ad fontem Cervus, quum bibiſſet, reſtitit,
Et in liquore vidit effigiem ſuam,
Ibi dum ramoſa, mirans, laudat cornua,
Crurumque nimiam tenuitatem vituperat,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Venantum ſubito vocibus conterritus ,
Per campum fugere cœpit , & curſu levi
Canes eluſit , ſilva tum excepit ferum ,
In qua retentis impeditis cornibus ,
Lacerari cœpit morſibus ſævis canum.
Tunc moriens vocem hanc edidiſſe dicitur:
O me infelicem , qui nunc demum intelligo ,
Ut illa mihi profuerint ,quæ deſpexeram ,
Et quæ laudaram , quantum luctus habuerint.

XIII.
VULPES ET CORVUS.

Qui ſe laudari gaudet verbis ſubdolis ,
Fere dat pœnas turpi pœnitenia.
Quum de feneſtra Corvus raptum caſeum
Comeſſe vellet , celſa reſidens arbore :
Hunc vidit Vulpes :dehinc occepit loqui :
O qui tuarum , Corve , pennarum eſt nitor !
Quantum decoris corpore , & vultu geris !
Si vocem haberes , nulla prior ales foret.
At ille ſtultus, dum vult vocem oſtendere,
Emiſit ore caſeum : quem celeriter
Doloſa Vulpes avidis rapuit dentibus.
Tum demum ingemuit , Corvi deceptus ſtupor.
Hac re probatur , quantum ingenium valet :
Virtute & ſemper prævalet ſapientia

XIV.
EX SUTORE MEDICUS.

Malus quum Sutor , inopia deperditus ,
Medicinam ignoto facere cœpiſſet loco ,
Et venditaret falſo antidotum nomine ,
Verboſis acquiſivit ſibi famam ſtrophis .
Hic quum jaceret morbo confectus
Rex urbis , ejus experiendi gratia ,

Scyphum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Scyphum popoſcit: fuſa dein ſimulans aqua,
Antidoto miſcere illius ſe toxicum,
Hoc bibere juſſit ipſum, poſito præmio.
Timore mortis, ille tum confeſſus eſt,
Non artis ulla medicum ſe prudentia,
Verum ſtupore vulgi factum nobilem,
Rex advocata concione hæc addidit:
Quantæ putatis eſſe vos dementiæ,
Qui capita veſtra non dubitatis credere,
Cui calceandos nemo commiſerit pedes?
Hoc pertinere vere ad illos dixerim
Quorum ſtultitæ quæſtus impudentia eſt.

XV.
ASINUS AD SENEM PASTOREM.

In principatu commutando ſæpius,
Nil præter domini mores mutant pauperes,
Id eſſe verum parva hæc fabella indicat.
Aſellum in prato timidus paſcebat ſenex:
Is hoſtium clamore ſubito territus,
Suadebat Aſino fugere, ne poſſent capi.
At ille lentus, quæſo num binas mihi
Clitellas impoſiturum victorem putas?
Senex negavit: Ergo quid refert mea
Cui ſerviam, clitellas dum portem meas?

XVI.
OVIS, CERVUS ET LUPUS.

Fraudator homines cũ advocat, ſpõſore improbo,
Non rem expedire, ſed mala videre expetit.
Ovem rogabat Cervus modium tritici,
Lupo ſponſore: at illa, præmetuens dolum:
Rapere atque abire ſemper adſuevit Lupus;
Tu de conſpectu fugere veloci impetu;
Ubi vos requiram quum dies advenerit?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

XVII.
OVIS, CANIS ET LUPUS.

Solent mendaces luere pœnas maleficii.
Calumniator ab Ove quum peteret Canis
Quem commediſſe panem ſe contenderet,
Lupus citatus teſtis, non unum modo
Deberi dixit, verum affirmavit decem.
Ovis damnata falſo teſtimonio,
Quod non debebat, ſolvit: poſt paucos dies
Ovis jacentem in fovea conſpexit Lupum:
Hæc, inquit, merces fraudis à Superis datur.

XVIII.
MULIER PARTURIENS.

Nemo libenter recolit, qui læſit, locum.
Inſtante partu, Mulier, peractis menſibus,
Humo jacebat, flebiles gemitus ciens.
Vir eſt hortatus, corpus lecto reciperet,
Onus Naturæ melius quo deponeret.
Minime, inquit, illo poſſe confido loco
Malum finiri, quo conceptum eſt initio.

XIX.
CANIS PARTURIENS.

Habent inſidias hominis blanditiæ mali;
Quas ut vitemus, verſus ſubjecti monent.
Canis parturiens, quum rogaſſet alteram,
Ut fœtum in ejus tugurio deponeret,
Facile impetravit; dein repoſcenti locum
Preces admovit; tempus exorans breve;
Dum firmiores poſſet catulos ducere.
Hoc quoque conſumto, flagitare validius
Cubile cepit. Si mihi, & turbæ meæ
Par, inquit, eſſe potueris, cedam loco.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

XX.

CANES FAMELICI.

Stultum conſilium non modo effectu caret,
Sed ad perniciem quoque mortales devocat.
Corium depreſſum in fluvio viderunt Canes:
Id ut comeſſe extractum poſſent facilius,
Aquam cœpere bibere; ſed rupti prius
Ibi periêre, quam quod petierant, contingerent.

XXI.

LEO SENEX, APER, TAURUS ET ASINUS.

Quicunque amiſit dignitatem priſtinam,
Ignavis etiam jocus eſt, in caſu gravi.
Defectus annis, & deſertus viribus
Leo quum jaceret, ſpiritum extremum trahens,
Aper fulmineis ad eum venit dentibus,
Et vindicavit ictu veterem injuriam.
Infeſtus Taurus mox confodit cornibus
Hoſtile corpus; Aſinus ut vidit ferum
Impune lædi; calcibus frontem exterit.
At ille exſpirans: Fortes indigne tuli
Mihi inſultare; te, naturæ dedecus,
Quod ferre certè cogor, bis videor mori.

XXII.

MUSTELA ET HOMO.

Muſtela ab homine prenſa, quũ inſtantem necẽ
Effugere vellet, Quæſo, inquit, parce mihi
Quæ tibi moleſtis muribus purgo domum;
Reſpondit ille, Facerem, ſi cauſa mea,
Gratum eſſet, & dediſſem veniam ſupplici:
Nunc quia laboras, ut fruaris reliquiis,
Quæ ſunt roſuri, ſimul & ipſos devores,
Noli imputare vanum beneficium mihi:

At-

Atque ita locutus, improbam letô dedit.
Hoc, in ſe dictum debent illi agnoſcere,
Quorum privata ſervit utilitas, ſibi,
Et meritum inane jactant imprudentibus.

XXIII.

CANIS FIDELIS.

Repente liberalis, ſtultis gratus eſt;
Verum peritis in ritos tendit dolos.
Nocturnus quum fur panem miſiſſet Cani,
Objecto tentans, an cibo poſſet capi:
Heus, inquit, linguam vis meam præcludere,
Ne latrem pro re domini: multum falleris.
Namque iſta ſubita me jubet benignitas,
Vigilare, facias ne mea culpa lucrum.

XXIV.

RANA RUPTA ET BOS.

Inops, potentem dum vult imitari, perit
In prato quodam Rana conſpexit Bovem,
Et tacta invidiâ tantæ magnitudinis,
Rugoſam inflavit pellem: tum natos ſuos
Interrogavit, an Bove eſſet latior?
Illi negarunt; rurſus intendit cutem
Majore niſu: & ſimili quæſivit modo,
Quis major eſſet, illi dixerunt, Bovem.
Noviſſime indignata dum vult validius
Inflare ſeſe, rupto jacuit corpore.

XXV.

CANIS ET CROCODILUS.

Conſilia qui dant prava cautis hominibus,
Et perdunt operam, & deridentur turpiter.
Canis currentes bibere in Nilo flumine
A Crocodilis ne rapiantur traditum eſt.
Igitur cum currens bibere cœpiſſet Canis,

Sic Crocodilus : quam libet lambe otio ,
Accede , porta leniter , & noli dolos ,
Inquit , vereri ; at ille : facerem mehercule ,
Niſi eſſe ſcirem carnis te cupidum meæ.

XXXVI.
VULPES, CICONIA.

Nulli nocendum : ſi quis vero læſerit,
Multandum ſimili jure , fabella admonet ,
Vulpes ad cœnam dicitur Ciconiam
Prior invitaſſe , & ei liquidam in patena
Poſuiſſe ſorbitionem , quam nullo modo
Guſtare eſuriens potuerit Ciconia.
Quæ Vulpem cum revocaſſet , intrito cibo ,
Plenam lagenam poſuit ; huic roſtrum inſerens
Satiatur ipſa ; & torquet covivam fame ,
Suæ quum lagenæ collum fruſtra lamberet ;
Peregrinam ſic locutam volucrem accepimus ;
Sua quisque exempla debet æquo animo pati.

XXVII.
CANIS, THESAURUS ET VULTURIUS.

Hæc res , avaris eſſe conveniens poteſt ,
Et qui humiles nati , dici locupletes ſtudent.
Humana effodiens oſſa , theſaurum Canis
Invenit : & violavit quia Manes Deos ,
Injecta eſt illi divitiarum cupiditas ,
Pœnas ut ſanctæ religioni penderet.
Itaque aurum dum cuſtodit , oblitus cibi ,
Fame eſt conſumtus : quem ſtans Vulturius ſuper
Fertur locutus : ô Canis , merito jaces ,
Qui concupiſti ſubito regales opes ,
Trivio conceptus , & educatus ſtercore.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

XXVIII.

VULPES, ET AQUILA.

Quamvis ſublimes debent humiles metuere,
Vindicta docili quia patet ſolertiæ.
Vulpinos catulos Aquila quondam ſuſtulit,
Nidoque poſuit pullis, eſcam ut carperent.
Hanc perſecuta mater, orare incipit,
Ne tantum miſeræ luctum importaret ſibi,
Contempſit illa, tuta quippe ipſo loco.
Vulpes ab ara rapuit ardentem facem,
Totamque flammis arborem circumdedit,
Hoſti dolorem damno miſcens ſanguinis
Aquila, ut periculo mortis eriperet ſuos,
Incolumes natos ſupplex Vulpi tradidit.

XXIX.

ASINUS, IRRIDENS APRUM.

Plerumque ſtulti, riſum dum captant levem,
Gravi diſtringunt alios contumelia,
Et ſibi nocivum concitant periculum.
Aſellus, Apro cum fuiſſet obvius:
Salve, inquit, frater. Ille indignans repudiat
Officium, & quærit, cur ſic mentiri velit.
Aſinus demiſſis pedibus, ſi ſimilem negas,
Tibi me eſſe, certe ſimile eſt hoc roſtro tuo.
Aper cum vellet facere generoſum impetum,
Repreſſit iram, & facilis vindicta eſt mihi,
Sed inquinari nolo ignavo ſanguine.

XXX.

RANÆ METUENTES TAURORUM PRÆLIA.

Humiles laborant ubi potentes diſſident.
Rana in palude pugnam Taurorum intuens,
Heu quanta nobis inſtat pernicies! ait,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Interrogata ab alia, cur hoc diceret,
De principatu cum illi certarent gregis,
Longeque ab illis degerent vitam boves.
Ratio eſt ſeparata, ait, ac diverſum genus,
Expulſus regno nemoris, qui profugerit,
Paludis in ſecreta veniet latibula,
Et proculcatas obteret duro pede;
Caput ita ad noſtrum, furor illorum pertinet.

XXXI.
MILVIUS, ET COLUMBÆ.

Qui ſe committit homini tutandum improbo,
Auxilia dum requirit, exitium invenit.
Columbæ, ſæpe cum fugiſſent Milvium,
Et celeritate pennæ vitaſſent necem,
Conſilium raptor vertit ad fallaciam,
Et genus inerme tali decepit dolo:
Quare ſollicitum potius ævum ducitis,
Quam regem me creatis, icto fœdere,
Qui vos ab omni tutas præſtem injuria?
Illæ credentes, tradunt ſeſe Milvio?
Qui regnum adeptus cœpit veſci ſingulis,
Et exercere imperium ſævis unguibus,
Tunc de reliquis una, merito plectimur.

LIBER SECUNDUS.
PROLGUS.

Exemplis continetur Æſopi genus,
Nec aliud quicquam per fabellas quæritur,
Quam corrigatur error ut mortalium,
Acuatque ſeſe diligens induſtria.
Quicunque fuerit ergo narrandi locus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Dum capiat aurem, & ſervet propoſitum ſuum,
Recommendatur, non auctoris nomine.
Equidem omni cura morem ſervabo Senis:
Sed ſi libuerit aliquid interponere,
Dictorum, ſenſus ut delectet varietas;
Bonas in partes, lector, accipias velim.
Ita ſic rependet illi brevitas gratiam,
Cujus verboſa neſcit commendatio.

JUVENCUS, LEO, ET PRÆDATOR.

Attende cur negare cupidis debeas,
Modeſtis etiam offerre quod non petierint.
  Super Juvencum ſtabat dejectum Leo,
Prædator intervenit, partem poſtulans,
Darem, inquit, niſi ſoleres per te ſumere,
Et improbum rejecit. Forte innoxius
Viator eſt deductus in eundem locum,
Feroque viſo retulit retro pedem.
Cui placidus ille: non eſt quod timeas, ait:
Et quæ debetur pars tuæ modeſtiæ,
Audacter tolle, tunc diviſo tergore,
Silvas petivit, homini ut acceſſum daret.
  Exemplum egregium prorſus & laudabile,
Verum, eſt aviditas dives, & pauper pudor.

II.

ANUS DILIGENS JUVENEM,

  A feminis utcunque ſpoliari viros,
Ament, amentur, nempe exemplis diſcimus.
  Ætatis mediæ quædam mulier non rudis
Tegebat annos, celans elegantia,
* * * * *

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Animoſque ejuſdem pulchra juvenis ceperat.
Ambæ videri dum volunt illi pares,
Capillos homini legere cœpere in vicem.
Qui ſe putaret pingi cura mulierum
Calvus repente factus eſt. Nam funditus
Canos Puella, nigros Anus evellerat.

III.
ÆSOPUS AD QUENDAM, DE SUCCESSU IMPROBORUM.

Laceratus quidam morſu vehementis canis
Tinctum cruore panem immiſit malefico,
Audierat eſſe quod remedium vulneris.
Tunc ſic Æſopus: noli coram pluribus
Hoc facere canibus, ne vos vivos devorent,
Cum ſcierint eſſe tale culpæ præmium.
Succeſſus improborum plures allicit.

IV.
AQUILA, FELES, ET APER.

Aquila in ſublimi quercu nidum fecerat,
Feles, cavernam nacta, in media pepererat,
Sus, nemoris cultrix, fœtum ad imam poſuerat,
Tum fortuitum Feles contubernium
Fraude, & ſceleſta, ſic evertit malitia.
Ad nidum ſcandit volucris Pernicies, ait,
Tibi paratur, forſan & miſeræ mihi.
Nam fodere terram quod vides cotidie
Aprum inſidioſum, quercum vult evertere,
Ut noſtrã in plano, facile progeniem opprimat.
Terrore effuſo, & perturbatis ſenſibus,
Direpit ad cubile ſetoſæ Suis,
Magno, inquit, in periculo ſunt nati tui;
Nam ſimul exieris paſtum, cum tenero grege,
Aquila eſt parata rapere porcellos tibi.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Hunc quoq; timore poſtquam complevit locum,
Doloſa toto condidit ſeſe cavo.
Inde evagata noctu, ſuſpenſo pede,
Ubi eſca ſe replevit, & prolem ſuam,
Pavorem ſimulans, proſpicit toto die.
Ruinam metuens Aquila, ramis deſidet:
Aper rapinam vitans, non prodit foras.
Quid multa? inedia ſunt conſumti cum ſuis,
Feliſque catulis largam præbuerunt dapem,
Quantum homo bilinguis ſæpe concinnet mali,
Documentum habere ſtulta credulitas poteſt.

V.

CÆSAR AD ATRIENSEM.

Eſt Ardelionum Romæ quædam natio
Trepide concurſans occupata in otio,
Gratis anhelans, multa agendo nihil agens
Sibi moleſta, & aliis odioſiſſima.
Hanc emendare, ſi tamen poſſum, volo;
Vera Fabella, pretium eſt operæ attendere.
Cæſar Tiberius cum petens Neapolim
In Miſennenſem villam veniſſet ſuam,
Quæ monte ſummo poſita Luculli manu,
Proſpectat Siculum, & proſpicit Tuſcum Mare.
Ex alticinctis unus atrienſibus,
Cui tunica ab humeris linteo Peluſio
Erat deſtricta, cirris dependentibus,
Perambulante læta Domino viridaria,
Alveolo cœpit ligneo conſpergere
Humum æſtuantem, jactans officium come:
Sed deridetur. Inde notis flexibus,
Præcurrit illum in Xyſtum, ſedans pulverem.
Agnoſcit hominem Cæſar, remque intelligit,
Id ut putavit eſſe, neſcio quid boni:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Heus, inquit Dominus; ille vero adſilit,
Donationis alacer certæ gaudio.
Tum ſic locuta eſt tanti Majeſtas ducis:
Non multum egiſti, & opera nequiequam perit:
Multo majores alapæ mecum veneunt.

VI.
AQUILA, ET CORNIX.

Contra potentes nemo eſt munitus ſatis;
Si vero acceſſit conſiliator maleficus,
Vis, & nequitia, quicquid oppugnant ruit.
Aquila in ſublime ſuſtulit teſtudinem,
Quæ cum abdidiſſet cornea corpus domo,
Nec ullo pacto lædi poſſet condita,
Venit per auras Cornix & propter volans;
Opimam ſane prædam rapuiſti unguibus,
Sed niſi monſtraro, quid ſit faciendum tibi,
Gravi nequicquam te laſſabis pondere.
Promiſſa parte, ſuadet ut ſcopulum ſuper
Altis ab Aſtris duram inlidat corticem,
Qua comminuta facile veſcatur cibo.
Inducta verbis Aquila, monitis paruit,
Simul & magiſtræ large diviſit dapem.
Sic tuta quæ naturæ fuerat munere,
Impar duabus occidit triſti nece.

VII.
MVLI DVO ET VECTORES. ſcil. LATRONES.

Muli gravati ſarcinis ibant duo,
Unus ferebat fiſcos cum pecunia:
Alter tumentes multo ſaccos hordeo.
Ille onere dives, celſa cervice eminens,
Clarumque collo jactans tintinnabulum:
Comes quieto ſequitur, & placido gradu.

Subito latrones ex inſidiis advolant,
Interque cædem ferro mulum tonſitant:
Diripiunt nummos, negligunt vile hordeum.
Spoliatus igitur caſus quum fleret ſuos,
Equidem, inquit alter, me contemtum gaudeo,
Nam nil amiſi, nec ſum læſus vulnere.
Hoc argumento tuta eſt hominum tenuitas,
Magnæ periclo ſunt opes obnoxiæ.

VIII.

CERVUS AD BOVES.

Cervus nemoroſis excitatus latibulis,
Vt venatorum & fugeret inſtantem necem,
Cæco timore proximam villam petit,
Et opportuno ſe bovili condidit.
Hic Bos latenti, quidnam voluiſti tibi,
Infelix, ultro qui ad necem cucurreris,
Hominumque tecto ſpiritum commiſeris?
At ille ſupplex: vos modo, inquit, parcite,
Occaſione rurſus erumpam data.
Spacium diei noctis excipiunt vices:
Frondem bubulcus adfert, nec ideo videt;
Eunt ſubinde, & redeunt omnes ruſtici:
Nemo animadvertit, tranſit etiam villicus,
Nec ille quicquam ſentit. Tum gaudens Ferus
Bobus quietis cœpit agere gratias,
Hoſpitium adverſo quod præſtiterint tempore.
Reſpondit unus: ſalvum te cupimus quidem;
Sed ille, qui oculos centum habet, ſi venerit,
Magno in periculo vita vertetur tua:
Hæc inter ipſe dominus à cœna redit:
Et quia corruptos viderat nuper boves;
Accedit ad præſepe: cur frondis parum eſt?
Stramenta deſunt? tollere hæc aranea,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Quantum laboris? dum ſcrutatur ſingula;
Cervi quoque alta eſt conſpicatus cornua:
Quem convocata jubet occidi familia,
Prædamque tollit. Hæc ſignificat fabula,
Dominum videre plurimum in rebus ſuis.

AUTOR.

Æſopo ingentem ſtatuam poſuere Attici
Servumque collocarunt æterna in baſi,
Patere honoris ſcirent ut cuncti viam,
Nec generi tribui, ſed virtuti gloriam.
* * * * *
Quoniam occuparat alter, ne primus forem,
Ne ſolus eſſet ſtudium quod ſuperfuit,
Nec hæc invidia, verum eſt æmulatio.
Quod ſi labori faverit Latium meo,
Plures habebit quos opponat Græciæ.
Si livor obtrectare curam voluerit,
Non tamen eripiet laudis conſcientiam.
Si noſtrum ſtudium ad aures pervenit tuas,
Et arte fictas animus ſentit Fabulas,
Omnem querelam ſubmovet felicitas.
Sin autem ab illis doctus occurrit labor,
Siniſtra quos in lucem natura extulit,
Nec quicquam poſſunt, niſi meliores carpere,
Fatale exitium corde durato feram,
Donec fortunam criminis pudeat ſui.

LIBER TERTIUS.

PROLOGUS.

PHÆDRUS AD EUTYCHUM.

Phædri libellos legere ſi deſideras,
Vaces oportet, Eutyche, à negotiis,
Ut liber animus ſentiat vim carminis.

Verum, inquis, tanti non eſt ingenium tuum
Momentum ut horæ pereat officii mei.
Non ergo cauſa eſt manibus id tangi tuis,
Quod occupatis auribus non convenit.
Fortaſſe dices, aliquæ venient feriæ,
Quæ me ſoluto pectore ad ſtudium vocent,
Legeſne, quæſo, potius viles nænias,
Impendas curam quam rei domeſticæ,
Reddas amicis tempora, uxori vaces,
Animum relaxes, otium des corpori,
Vt adſuetam fortius perſtes vicem.
Mutandum tibi propoſitum eſt, & vitæ genus,
Intrare ſi Muſarum limen cogitas.
Ego quem Piërio Mater enixa eſt jugo,
In quo Tonanti ſancta Mnemoſyne Jovi
Fœcunda novies artium peperit chorum,
Quamvis in ipſa natus ſim pœne ſchola,
Curamque habendi penitus corde eraſerim,
Et laude invita in hanc vitam incubuerim,
Faſtidioſe tamen in cœtum recipior.
Quid credis illi accidere, qui magnas opes
Exaggerare quærit omni vigilia,
Docto labori dulce præponens lucrum.
Sed jam quodcunque fuerit (ut dixit Sinon
Ad regem cum Dardaniæ perductus foret)
Librum exarabo tertium Æſopi ſtylo,
Honori & meritis dedicans illum tuis:
Quem ſi leges lætabor: ſin autem minus,
Habebunt certe quo ſe oblectent poſteri.
Nunc Fabularum cur ſit inventum genus,
Brevi docebo. Servitus obnoxia
Quia, quæ volebat, non audebat dicere,
Affectus proprios in fabellas tranſtulit,

Calumniamque fictis eluſit jocis.
Ego illius porro ſemita feci viam,
Et cogitavi plura quam reliquerat,
In calamitatem deligens quædam meam.
Quod ſi accuſator alius Sejano foret,
Si teſtis alius, judex alius denique,
Dignum faterer eſſe me tantis malis
Nec his dolorem delinirem remediis.
Suſpicione ſi quis errabit ſua,
Et rapiet ad ſe, quod erit commune omnium,
Stulte nudabit animi conſcientiam:
Huic excuſatum me velim nihilominus.
Neque enim notare ſingulos mens eſt mihi,
Verũ ipſam vitam, & mores hominũ oſtendere.
Rem me profeſſum dicet forſan aliquis gravem:
Si Phryx Æſopus potuit, Anacharſis Scytha
Æternam famam condere ingenio ſuo:
Ego, literatæ qui ſum propior Græciæ,
Cur ſomno inerti deſeram patriæ decus?
Threiſſa cum gens numeret auctores ſuos,
Linoque Apollo ſit parens; Muſa Orpheo,
Qui ſaxa cantu movit, & domuit feras,
Erebique tenuit impetus dulci mora.
Ergo hinc abeſto livor, ne fruſtra gemas:
Quoniam mihi ſolemnis debetur gloria.
Induxi te ad legendum: ſincerum mihi,
Candore noto, reddas judicium peto.

I.

ANUS AD AMPHORAM.

Unus jacere vidit epotam Amphoram,
Adhuc Falerna fece, & teſta nobili
Odorem quæ jocundum late ſpargeret:
Hunc poſtquam totum avidis traxit naribus:

O ſuavis anima, qualem te dicam bonam
Antehac fuiſſe, tales cum ſint reliquiæ?
Hoc quo pertineri, dicet, qui me noverit.

II.

PANTHERA, ET PASTORES.

Solet à deſpectis par referri gratia.
Panthera imprudens olim in foveam decidit.
Videre agreſtes: alii fuſtes congerunt:
Alii onerant ſaxis: quidam contra miſeriti,
Perituræ quippe quamvis nemo læderet,
Miſere panem, ut ſuſtineret ſpiritum.
Nox inſecuta eſt; abeunt ſecuri domum,
Quaſi inventuri mortuam poſtridie.
At illa, vires ut refecit languidas,
Veloci ſaltu fovea ſeſe liberat,
Et in cubile concito properat gradu.
Paucis diebus interpoſitis, provolat,
Pecus trucidat: ipſos paſtores necat,
Et cuncta vaſtans ſævit irato impetu.
Tum ſibi timentes, qui feræ pepercerant,
Damnum haud recuſant, tantum pro vita rogant.
Et illa: memini qui me ſaxo petierint,
Quis panem dederit. Vos timere abſiſtite;
Illis revertor hoſtis, qui me læſerant.

III.

ÆSOPUS ET RUSTICUS.

Uſu peritus hariolo velocior
Vulgo eſſe fertur: cauſa ſed non dicitur:
Noteſcet quæ nunc primum fabella mea.
Habenti cuidam pecora pepererunt oves
Agnos humano capite; monſtro exterritus,
Ad conſulendos currit mœrens hariolos.
Hic pertinere ad domini reſpondit caput,
Et avertendum victimâ periculum.

Ille autem affirmat, conjugem eſſe adulteram,
Et inſitivos ſignificari liberos;
Sed expiari poſſe majori hoſtia.
Quid multa; variis diſſident ſententiis,
Hominiſque curam cura majore aggravant.
Æſopus ibi ſtans, naris emunctæ ſenex,
Natura nunquam verba cui potuit dare:
Si procurare vis oſtentum, ruſtice,
Uxores, inquit, da tuis paſtoribus,

IV.
LANIUS, ET SIMIUS.

Pendere ad Lanium vidit quidam Simium
Inter reliquas merces, atque opſonia.
Quæſivit quidnam ſaperet, tum Lanius jocans:
Quale, inquit, caput eſt, talis præſtatur ſapor.
Ridicule magis hoc dictum quam vere æſtimo.
Quando & formoſos ſæpe inveniri peſſimos;
Et turpi facie multos cognovi optimos.

V.
ÆSOPUS, ET PETULANS.

Succeſſus ad perniciem multos devocat.
Æſopo quidam petulans lapidem impegerat.
Tanto, inquit, melior, Aſſem deinde illi dedit,
Sic proſecutus, plus non habeo mehercule;
Sed unde accipere poſſis monſtrabo tibi.
Venit ecce dives, & potens; huic ſimiliter
Impinge lapidem, & dignum accipies præmium.
Perſuaſus ille, fecit quod monitus fuit.
Sed ſpes fefellit impudentem audaciam,
Comprehenſus namque pœnas perſolvit cruce.

VI.
MUSCA, ET MULA.

Muſca in temone ſedit, Mulam increpans.
Quam tarda es, inquit; non vis citius progredi?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Vide ne dolone collum compungam tibi.
Reſpondit illa: verbis non moveor tuis;
Sed iſtum timeo, ſella qui prima ſedens
Jugum flagello temperat leuto meum,
Et lora frenis continet ſpumantibus.
Quapropter aufer frivolam inſolentiam.
Nam ubi tricandum, & ubi currendum eſt ſcio.
Hac derideri Fabula merito poteſt,
Qui ſine virtute vanas exercet minas.

VII.
LUPUS AD CANEM.

Quam dulcis ſit libertas breviter proloquar.
Cani perpaſto macie confectus Lupus
Forte occurrit: ſalutantes dein invicem,
Ut reſtiterunt, unde ſic, quæſo, nites,
Aut quo cibo feciſti tantum corporis?
Ego, qui ſum longe fortior, pereo fame,
Canis ſimpliciter, eadem eſt conditio tibi,
Præſtare domino ſi par officium potes,
Quod? inquit, ille: cuſtos ut ſis liminis,
A furibus tuearis & noctu domum.
Ego vero ſum paratus, Nunc patior nives,
Imbreſque in ſilvis, aſperam vitam trahens:
Quanto eſt facilius mihi ſub tecto vivere,
Et otioſum largo ſatiari cibo?
Veni ergo mecum. Dum procedunt, adſpicit
Lupus à catena collum detritum Canis.
Unde hoc amice? Nihil eſt. Dic, quæſo tamen
Quia videor acer, alligant me interdiu,
Luce ut quieſcam, & vigilem cum nox venerit:
Crepuſculo ſolutus qua viſum eſt vagor,
Adfertur ultro panis: de menſa ſua
Dat oſſa dominus: fruſtra jactat familia,

Et quod faſtidit quiſque pulmentarium.
Sic ſine labore venter impletur meus,
Age, ſi quo eſt abire animus, eſt licentia,
Non plane eſt: inquit; fruere quæ laudas Canis.
Regnare nolo, liber ut non ſim mihi.

VIII.

SOROR AD FRATREM.

Pæcepto monitus, ſæpe te conſidera.
Habebat quidam filiam turpiſſimam,
Idemque inſigni, & pulchra facie filium.
His ſpeculum in Cathedra matris ſuppoſitum fuit;
Pueriliter ludentes forte inſpexerant;
Hic ſe formoſum jactat; illa iraſcitur,
Nec gloriantis ſuſtinet fratris jocos,
Accipiens (quid enim?) cuncta in contumeliam.
Ergo ad patrem cucurrit, læſura invicem,
Magnaque invidia criminatur filium,
Vir natus, quod rem feminarum tetigerit.
Amplexus ille utrumque, & carpens oſcula,
Dulcemque in ambos charitatem partiens:
Cotidie, inquit, ſpeculo vos uti volo.
Tu formam ne corrumpas nequitiæ malis,
Tu faciem ut iſtam moribus vincas bonis.

IX.

SOCRATES AD AMICOS

Vulgare amici nomen; ſed rara eſt fides.
Cum parvas ædes ſibi fundaſſet Socrates,
(Cujus non fugio mortem, ſi famam adſequar,
Et cedo invidiæ dummodo abſolvar cinis)
Ex populo ſic, neſcio quis, ut fiere ſolet:
Quæſo tam anguſtam talis Vir ponis domum?
Utinam, inquit, veris hanc amicis impleam!

X
POETA DE CREDERE, ET NON CREDERE.

Periculoſum eſt credere, & non credere.
Utriuſque exemplum breviter exponam rei.
Hippolytus obiit, quia novercæ creditum eſt.
Caſſandræ quia non creditum, ruit Ilium.
Ergo exploranda eſt veritas multum prius,
Quam ſtulta prave judicet ſententia.
Sed fabuloſa ne vetuſtate elevem,
Narrabo tibi memoria quod factum eſt mea.
Maritus quidam cum diligeret conjugem,
Togamque puram jam pararet filio:
Seductus in ſecretum à liberto ſuo,
Sperante heredem ſe feciſſe proximum:
Qui cum de puero multa mentitus foret,
Et plura de flagitiis caſtæ mulieris,
Adjecit, id quod ſentiebat maxime
Doliturum amanti, ventitare adulterum,
Stuproque turpi pollui famam domus.
Incenſus ille falſo uxoris crimine,
Simulavit iter ad villam, clamque in oppido
Subſedit: deinde noctu ſubito januam
Intravit, recta cubiculum uxoris petens,
In quo dormire mater natum juſſerat,
Ætatem adultam ſervans diligentius.
Dum quærunt lumen, dum concurſant familia;
Iræ furentis impetum non ſuſtinens,
Ad lectum accedit, tentat in tenebris caput,
Ut ſentit tonſum, gladio pectus transfigit,
Nihil reſpiciens dum dolorem vindicet,
Lucerna allata, ſimul adſpexit filium,
Sanctamque uxorem dormientem cubiculo,
Sopita primo quæ nil ſomno ſenſerat,

Re-

Repræſentavit in ſe pœnam facinoris,
Et ferro incubuit, quod crudelitas ſtrinxerat.
Accuſatores poſtularunt mulierem,
Romamque pertraxerunt ad Centumviros,
Maligna inſontem deprimit ſuſpicio,
Quod bona poſſideat: ſtant patroni fortiter
Cauſam tuentes innocentis feminæ.
A Divo Auguſto tunc petiere judices,
Ut adjuvaret jurisjurandi fidem,
Quod ipſos error implicuiſſet criminis.
Qui poſtquam tenebras diſpulit calumniæ,
Certumque fontem veritatis reperit,
Luat, inquit, pœnas cauſa libertus mali;
Namque orbam nato, ſimul & privatam viro,
Miſerandampotius,quam damnandam exiſtimo.
Quod ſi damnanda perſcrutatus crimina
Paterfamilias eſſet, ſi mendacium
Subtiliter limaſſet à radicibus,
Non evertiſſet ſcelere funeſto domum.
Nil ſpernat auris, nec tamen credat ſtatim,
Quandoquidé & illi peccant,quos minime putes:
Et qui non peccant, impugnantur fraudibus.
Hoc ammonere ſimplices etiam poteſt,
Opinione alterius ne quis ponderet.
Ambitio namque diſſidens mortalium
Aut gratiæ ſubſcribet, aut odio ſuo,
Erit ille notus, quem per te cognoveris.
Hæc exſecutus ſum propterea pluribus
Brevitate nimia quoniam quoſdam offendimus.

XI.
EUNUCHUS AD IMPROBUM.

Eunuchus litigabat cum quodam improbo:
Cui ſuper obſcœna dicta, & petulans jurgium,
Dammum inſectatus eſt amiſſi corporis,

En,

En, ait, hoc unum eſt, cur laborem validius.
Integritatis teſtes quia deſunt mihi.
Sed quid fortunæ, ſtulte, delictum arguis?
Id demum eſt homini turpe, quod meruit pati.

XII.

PULLUS AD MARGARITAM.

In ſterquilinio Pullus gallinaceus
Dum quærit eſcam, Margaritam reperit.
Jaces, indigno, quanta res, inquit, loco;
Hoc ſi quis pretii cupidus vidiſſet tui,
Olim rediſſes ad ſplendorem maximum.
Ego qui te inveni, potior cui multo eſt cibus,
Nec tibi prodeſſe, nec mihi quicquam potes.
Hoc illis narro, qui me non intelligunt.

XIII.

APES, ET FUCI, VESPA JUDICE

Apes in alta quercu fecerant favos,
Hos Fuci inertes eſſe dicebant ſuos.
Lis ad forum deducta eſt, Veſpa judice;
Quæ genus utrumque noſſet cum pulcherrime
Legem duabus hanc propoſuit partibus:
Non inconveniens corpus, & par eſt color,
In dubium plane res ut merito venerit,
Sed ne religio peccet imprudens mea,
Alveos accipite, & ceris opus infundite,
Ut ex ſapore mellis, & forma favi,
De quies nunc agitur, auctor horum appareat.
Fuci recuſant, Apibus conditio placet.
Tunc illa talem ſuſtulit ſententiam:
Apertum eſt, quis non poſſit, aut quis fecerit.
Quapropter Apibus fructum reſtituo ſuum.
Hanc præteriſſem fabulam ſilentio,
Si pactam Fuci non recuſaſſent fidem.

XIV.

XIV.

DE LUSU ET SEVERITATE.

Puerorum in turba quidam ludentem Atticus
Æſopum nucibus quum vidiſſet, reſtitit,
Et quaſi delirium riſit: quod ſenſit ſimul
Deriſor potius, quam deridendus ſenex,
Arcum retenſum poſuit in media via:
Heus, inquit, ſapiens, expedi quid fecerim.
Concurrit populus. Ille ſe torquet diu,
Nec quæſtionis poſitæ cauſam intelligit.
Noviſſime ſuccumbit. Tum victor Æſopus.
Cito rumpes arcum, ſemper ſi tenſum habueris.
At ſi laxaris, quum voles, erit utilis.
Sic luſus animo debent aliquando dari,
Ad cogitandum melior ut redeat tibi.

XV.

CANIS AD AGNUM.

Inter capellas Agno balanti Canis,
Stulte, inquit, erras, non eſt hæc mater tua:
Oveſque ſegregatas oſtendit procul,
Non illam quæro, quæ cum libitum eſt concipit,
Dein portat onus ignotum certis menſibus,
Noviſſime prolapſam effundit ſarcinam:
Verum illam, quæ me nutrit admoto ubere
Fraudatque natos lacte, ne deſit mihi.
Tamen illa eſt potior, quæ te peperit. Non ita eſt.
Unde illa ſcivit, niger an albus naſcerer?
Age porro, ſciſſet, quum crearer maſculus,
Beneficium magnum ſane natali dedit,
Ut expectarem lanium in horas ſingulas,
Cujus poteſtas nulla in gignendo fuit,
Cur hac ſit potior, quæ jacentis miſerita eſt,
Dulcemque ſponte præſtat benevolentiam?

Facit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Facit parentes bonitas , non neceſſitas.
His demonſtrare voluit auctor verſibus ,
Obſiſtere homines legibus ; meritis capi.

XVI.

CICADA, ET NOCTUA.

Humanitati qui ſe non accommodat ,
Plerumque pœnas oppetit ſuperbiæ.
Cicada acerbum noctuæ convicium
Faciebat , ſolitæ victum in tenebris quærere ;
Cavoque ramo capere ſomnum interdiu.
Rogata eſt ut taceret : Multo validius
Clamare cœpit. : Rurſus admonita prece ,
Accenſa magis eſt. Noctua ut vidit ſibi
Nullum eſſe auxilium , & verba contemni ſua ,
Hac eſt aggreſſa garrulam fallacia.
Dormire quia me non ſinunt cantus tui ,
Sonare Cithara quos putes Apollinis ,
Potare eſt animus Nectar , quod Pallas mihi
Nuper donavit. Si non faſtidis , veni ,
Una bibamus. Illa quæ ardebat ſiti ,
Simul cognovit vocem laudari ſuam ,
Cupide advolavit ; Noctua egreſſa è cavo ,
Trepidantem conſectata eſt , & leto dedit ,
Sic viva quod negarat , tribuit mortua.

XVII.

ARBORES IN DEORUM TUTELA.

Olim quas vellent eſſe in tutela ſua ,
Divi legerunt arbores. Quercus Jovi ,
Et Myrtus Veneri placuit ; Phœbo Laurea :
Pinus Cybelæ ; Populus celſa Herculi,
Minerva admirans quare ſteriles ſumerent ,
Interrogavit ; cauſam dixit Jupiter :
Honore fructum ne videamur vendere.
At mehercule , narrabit quod quis voluerit ,

O-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Oliva nobis propter fructus eſt gratior.
Tunc ſic Deorũ Genitor, atq; hominum Sator:
O nata, merito ſapiens diceris omnibus,
Niſi utile eſt quod facimus, ſtulta eſt gloria.
Nihil agere, quod non proſit, Fabella admonet.

XVIII.

PAVO AD JUNONEM DE VOCE SUA.

Pavo ad Junonem venit, indigne ferens
Cantus luſcinii quod ſibi non tribuerit:
Illum eſſe cunctis avibus admirabilem,
Se derideri ſimul ac vocem miſerit.
Tunc, conſolandi gratia, dixit Dea:
Sed forma vincis, vincis magnitudine?
Nitor ſmaragdi collo præfulget tuo,
Pictiſque plumis gemmeam caudam explicas,
Quo mi, inquit, mutam ſpeciem, ſi vincor ſono?
Fatorum arbitrio partes ſunt vobis datæ:
Tibi forma; Vires aquilæ; luſcinio melos;
Augurium corvo, læva cornici omina;
Omneſque propriis ſunt contentæ vocibus.
Noli adfectare, quod tibi non eſt datum,
Deluſa ne ſpes ad querellam recîdat.

XIX.

ÆSOPUS RESPONDET GARRULO.

Æſopus domino, ſolus cum eſſet familia,
Parare cœnam juſſus eſt maturius.
Ignem ergo quærens, aliquot luſtravit domus:
Tandemque invenit, ubi lucernam accenderet.
Tum circumeunti fuerat quod iter longius,
Effecit brevius: namque recta per forum
Cepit redire: & quidam è turba garrulus,
Æſope, medio ſole quid tu cum lumine?

Ho·

Homine, inquit, quæro, & abit feſtinans domum
Hoc ſi moleſtus ille ad animum retulit.
Senſit profecto ſe hominem non viſum ſeni,
Intempeſtive qui occupato adluſerit.

XX.

ASINUS, ET GALLI

Qui natus eſt infelix, non vitam modo
Triſtem decurrit; verum poſt obitum quoque;
Perſequitur illum dura fati miſeria.
Galli Cybeles circum quæſtus ducere
Aſinum ſolebant bajulantem ſarcinas;
Is cum labore, & plagis eſſet mortuus,
Detracta pelle ſibi fecerunt tympana.
Rogati mox à quodam delicio ſuo,
Quidnam feciſſent, hoc locuti ſunt modo?
Putabat ſe poſt mortem ſecurum fore;
Ecce aliæ plagæ congeruntur mortuo.

LIBER QUARTUS.

POETA,

Joculare tibi videtur, & ſane leve,
Dum nihil habemus majus, calamo ludimus
Sed diligenter intuere has nænias,
Quantam ſub illis utilitatem reperies?
Non ſemper ea ſunt quæ videntur; decipit
Frons prima multos: rara mens intelligit
Quod inferiore condidit cura angulo.
Hoc ne locutus ſine mercede exiſtimer,
Fabellam adjiciam.

I.

DE MUSTELA, ET MURIBUS.

Muſtela quum annis, & ſenecta debilis
Mures veloces non valeret adſequi,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Involvit ſe farina, & obſcuro loco
Abjecit negligenter. Mus eſcam putans,
Adſiluit, & compreſſus occubuit neci.
Alter ſimiliter deinde perit, & tertius,
Aliquot venit ſæculis retorritus,
Qui ſæpe laqueos, & muſcipula effugerat,
Proculque inſidias cernens hoſtis callidi,
Sic valeas, inquit, ut farina es, quæ jaces.

II.

DE VULPE ET UVA.

Fame coacta Vulpes alta in vinea
Uvam adpetebat ſummis ſaliens viribus;
Quam tangere ut non potuit, diſcedens ait:
Nondum matura eſt; nolo acerbam ſumere.
Qui facere quæ non poſſunt verbis elevant
Adſcribere hoc debebunt exemplum ſibi.

III.

EQUUS, ET APER.

Equus ſedare ſolitus quo fuerat ſitim,
Dum ſeſe Aper volutat turbavit vadum.
Hinc orta lis eſt: Sonipes iratus Fero,
Auxilium petiit hominis: quem dorſo levans,
Rediit ad hoſtem. Jactis hunc telis eques,
Poſtquam interfecit, ſic locutus traditur:
Lætor tuliſſe auxilium me precibus tuis.
Nam prædam cepi, & didici quam ſis utilis.
Atque ita coëgit frenos invitum pati.
Tum mœſtus ille: parvæ vindictam rei
Dum quæro demens, ſervitutem reperi.
Hæc iracundos admonebit Fabula
Impune potius lædi, quam dedi alteri.

IV.

POETA.

Plus eſſe in uno ſæpe quam in turba boni.

Nar-

Narratione poſteris tradam brevi.
Quidam decedens tres reliquit filias:
Unam formoſam, & oculis venantem viros;
At alteram lanificam, & frugi, ruſticam:
Devotam vino tertiam, & turpiſſimam.
Harum autem matrem fecit heredem ſenex
Sub conditione? totam ut fortunam tribus
Æqualiter diſtribuat, ſed tali modo:
Ne data poſſideant, aut fruantur: tùm ſimul
Habere res deſierint, quas acceperint,
Centena matri conferant ſeſtertia.
Athenas rumor implet, mater ſedula
Juriſperitos conſulit. Nemo expedit,
Quo pacto non poſſideant, quod fuerit datum,
Fructumve capiant: deinde, quæ tulerint nihil,
Quanam ratione conferant pecuniam.
Poſtquam conſumpta eſt temporis longi mora,
Nec teſtamenti potuit ſenſus colligi,
Fidem advocavit jure neglecto parens:
Seponit mœchæ veſtem, mundum muliebrem,
Lavationem argenteam, Eunuchos glabros:
Lanificæ agellos, pecora, villam, operarios.
Boves, jumenta, & inſtrumentum ruſticum.
Potrici plenam antiquis apothecam cadis,
Domum politam, & delicatos hortulos.
Sic deſtinata dare cum vellet ſingulis,
Et adprobaret populus, qui illas noverat:
Æſopus media ſubita in turba conſtitit:
O ſi maneret condito ſenſus patri,
Quam graviter ferret, quod voluntatem ſuam
Interpretari non potuiſſent Attici?
Rogatus deinde, ſolvit errorem omnium:
Domum, & ornamenta, cum venuſtis hortulis,
Et vina vetera date lanificæ ruſticæ;

Veſtem, uniones, pediſſequos & cætera
Illi adſignate, vitam quæ luxu trahit;
Agros, vites, & pecora cum paſtoribus
Donate mœchæ; Nulla poterit perpeti,
Ut moribus quid teneat alienum ſuis.
Deformis cultum vendet, ut vinum paret:
Agros abjiciet mœcha, ut ornatum paret:
At illa gaudens pecore, & lanæ dedita,
Quacunque ſumma tradet luxuriæ domum.
Sic nulla poſſidebit, quod fuerit datum,
Et dictam matri conferent pecuniam,
Ex pretio rerum, quas vendiderint ſingulæ.
Ita quod multorum fugit imprudentiam,
Unius hominis reperit ſollertia.

VI.

PUGNA MURIUM, ET MUSTELARUM.

Cum victi Mures Muſtelarum exercitu
(Hiſtoria quorum in tabernis pingitur)
Fugerent, & artos circumtrepidarent cavos,
Ægre recepti, tamen evaſerunt necem.
Duces eorum qui capitibus cornua
Suis ligarant, ut conſpicuum in prælio
Haberent ſignum, quod ſequerentur milites,
Hæſere in portis, ſuntque capti ab hoſtibus.
Quos immolatos, victor avidis dentibus
Capacis alvi merſit Tartareo ſpecu.
Quemcunque populum triſtis eventus premit,
Periclitatur magnitudo principum;
Minuta plebes facili præſidio latet.

PHÆDRUS.

Tu qui naſute ſcripta diſtringis mea,
Et hoc jocorum legere faſtidis genus,
Parum libellum ſuſtine patientia,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Severitatem frontis dum placo tuæ,
Et in Coturnis prodit Æſopus novis.
Utinam ne unquam Pelei nemoris jugo
Pinus bipenni concidiſſet Theſſala,
Nec ad profeſſæ mortis audacem viam,
Fabricaſſet Argus opere Palladio ratem,
Inhoſpitalis prima quæ Ponti ſinus
Patefecit, in perniciem Grajum, & Barbarum.
Namque & ſuperbi luget Aëtæ domus,
Et regna Peliæ ſcelere Medeæ jacent;
Quæ ſævum ingenium variis involvens modis,
Illic per artus fratris explicuit fugam;
Hic cæde patris Peliadum infecit manus.
Quid tibi videtur? hoc quoque inſulſum eſt, ais,
Falſoque dictum: longe quia vetuſtior
Ægea Minos claſſe perdomuit freta,
Juſtoque vindicavit exemplo impetum.
Quid ergo poſſum facere tibi, lector Cato,
Si nec fabellæ te juvant, nec fabulæ?
Noli moleſtus eſſe omnino literis,
Majorem exhibeant ne tibi moleſtiam,
Hoc illis dictum eſt, qui ſtultitiam nauſeant,
Et, ut putentur ſapere, cœlum vituperant.

VII.
SERPENS AD FABRUM FERRARIUM.

Mordaciorem qui improbo dente adpetit,
Hoc argumento ſe deſcribi ſentiat.
In Officinam Fabri Venit Vipera,
Hæc cum tentaret ſi qua res eſſet cibi,
Limam momordit. Illa contra contumax:
Quid me, inquit, ſtulta dente captas lædere,
Omne adſuëvi ferrum quæ conrodere?

VIII.
VULPES, ET CAPER.

Homo ſimul ac venit in magnum periculum,
Effugium reperire alterius quærit malo.
Cum decidiſſet Vulpes in puteum inſcia,
Et altiore clauderetur margine,
Devenit Hircus ſitiens in eundem locum:
Simul rogavit, eſſet an dulcis liquor,
Et copioſus? Illa fraudem moliens;
Deſcende, amice: tanta bonitas eſt aquæ,
Voluptas ut ſatiari non poſſit mea.
Immiſit ſe Barbarus: tum Vulpecula
Evaſit puteo, nixa celſis cornibus,
Hircumque clauſo liquit hærentem vado.

IX.
DE VITIIS HOMINUM.

Peras impoſuit Jupiter nobis duas:
Propriis repletam vitiis poſt tergum dedit,
Alienis ante pectus ſuſpendit gravem.
Hac re videre noſtra mala non poſſumus:
Alii ſimul delinquunt, cenſores ſumus.

X.
FUR, ET LUCERNA.

Lucernam fur accendit ex ara Jovis,
Ipſumque compilavit ad lumen ſuum
Onuſtus qui ſacrilegio quum diſcederet,
Repente vocem ſancta miſit religio:
Malorum quamvis iſta fuerint munera,
Mihique inviſa, ut non offendar ſubripi?
Tamen, ſceleſte, ſpiritu culpam lues
Olim, quum adſcriptus venerit pœnæ dies.
Sed ne ignis noſter facinori præluceat,
Per quem verendos excolit pietas Deos,
Veto eſſe tale luminis commercium.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Ita hodie nec lucernam de flamma Deûm,
Nec de lucerna fas eſt accendi ſacrum.
Quot res contineat hoc argumentum utiles,
Non explicabit alius quam qui reperit.
Significat primo, ſæpe quos ipſe alueris,
Tibi inveniri maxime contrarios.
Secundo oſtendit, ſcelera non ira Deûm,
Fatorum dicto ſed puniri tempore.
Noviſſime interdicit ne cum malefico
Uſum bonus conſociet ullius rei.

XI.

HERCULES, ET PLUTO.

Opes inviſæ merito ſunt forti viro,
Quia dives arca veram laudem intercipit.
Cælo receptus propter virtutem Hercules,
Quum gratulantes perſalutaſſet Deos,
Veniente Pluto, qui fortunæ eſt filius.
Avertit oculos: cauſam quæſivit Pater.
Odi, inquit, illum, quia malis amicus eſt.
Simulque objecto cuncta corrumpit lucro.

XII.

DE LEONE REGNANTE.

Utilius homini nihil eſt, quam recte loqui.
Probanda cunctis eſt quidem ſententia,
Sed ad perniciem ſolet agi ſinceritas.
Quum ſe ferarum regem feciſſet Leo,
Et æquitatis vellet laudem conſequi,
A priſtina deflexit conſuetudine,
Atque inter illas tenui contentus cibo,
Sancta incorrupta jura reddebat fide.

* * * * *
* * * * *
* * * * *

XIII.
DE ORIS LIBIDINE.

* * * *
* * * * *
* * * *

Poſtquam lavare cepit pœnitentia,
Affictione veretri linguam mulieris:
Affinitatem traxit inde obſcœnitas.

* * * *

XIV.
IDEM.

Rogavit alter tribadas & molles mares
Quæ ratio procreaſſet: expoſuit Senex.
Idem Prometheus, auctor vulgi fictilis,
Qui ſimul offendit ad naturam frangitur
Naturæ partes, veſte quas celat pudor,
Cum ſeparatim toto finxiſſet die,
Aptare mox ut poſſet corporibus ſuis;
Ad cœnam eſt invitatus ſubito à Libero:
Ubi inrigatus multo venas Nectare
Sero domum eſt reverſus titubanti pede.
Tum ſemiſomno corde, & errore ebrio,
Adplicuit virginale generi maſculo,
Et maſculina membra adplicuit feminis.
Ita nunc libido pravo fruitur gaudio.

XV.
DE CAPREIS BARBATIS.

Barbam Capella cum impetraſſet à Jove,
Hirci mœrentes indignari cœperant,
Quod dignitatem feminæ æquaſſent ſuam.
Sinite, inquit, illas gloria vana frui,
Et uſurpare veſtri ornatum muneris,
Pares dum non ſint veſtræ fortitudinis.
Hoc argumentum monet, ut ſuſtineas, tibi
Habitu eſſe ſimiles, qui ſunt virtute impares.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

XVI.
DE FORTUNIS HOMINUM.

Cum de Fortunis quidam quereretur ſuis,
Æſopus finxit conſolandi gratia.
Vexata ſævis navis tempeſtatibus,
Inter vectorum lachrymas, & mortis metum,
Faciem ad ſerenam ſubito mutatur dies.
Ferri ſecundis tuta cœpit flatibus,
Nimiaque nautas hilaritate extollere;
Factus periculo tum gubernator ſophus;
Parcè gaudere oportet, & ſenſim queri,
Totam quia vitam miſcet dolor, & gaudium.

XVII.
CANUM LEGATI AD JOVEM.

Canes legatos olim miſere ad Jovem,
Melioris vitæ tempus oratum ſuæ,
Ut ſeſe abriperet hominum contumeliis,
Furfuribus ſibi conſparſum quod panem darent,
Fimoque turpi maximam explerent famem.
Profecti ſunt legati non celeri pede,
Dum naribus ſcrutantur eſcam in ſtercore.
Citati non reſpondent: vix tandem invenit
Eos Mercurius, & turbatos adtrahit.
Tum vero vultum Magni ut viderunt Jovis,
Totam timentes concacarunt Regiam.
Propulſi vero fuſtibus; vadunt foras:
Vetat dimitti magnus illos Jupiter,
Mirari ſibi legatos non revertier,
Turpe æſtimantes aliquid commiſſum à ſuis
Poſt aliquod tempus alios adſcribi jubent.
Rumor legatos ſuperiores prodidit:
Timentes rurſus aliquid ne ſimile accidat,
Odore canibus anum ſed multo replent:
Mandant * dimittuntur ſtatim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Adeunt: rogantes, aditum continuo impetrant.
Conſedit Genitor tum Deorum maximus,
Quaſſatque fulmen, tremere cœpêre omnia,
Canes (confuſus ſubito quod fuerat fragor)
Repente odorem mixtum cum merdis cacant.
Reclamant omnes vindicandam injuriam.
Sic eſt locutus ante pœnam Jupiter.
Non eſt Legatos Regis non dimittere,
Nec eſt difficile pœnas culpæ imponere;
Sed hoc feretis pro judicio præmium:
Non veto dimitti: verum cruciari fame,
Ne ventrem continere non poſſint ſuum.
Illi autem qui miſerunt vos tam futiles,
Nunquam carebunt hominis contumelia.
Ita nunc legatos exſpectantes poſteros,
Novum venire cum videt, culum olfacit.

XVIII.

SERPENS. MISERICORDIA NOCIVA.

Qui fert malis auxilium, poſt tempus dolet.
Gelu rigentem quidam Colubrum ſuſtulit
Sinuque fovit, contra ſe ipſe miſericors.
Namque ut refecta eſt, necuit hominem protinus.
Hanc alia quum rogaret cauſam facinoris,
Reſpondit, Ne quis diſcat prodeſſe improbis.

XIX.

VULPES, ET DRACO.

Vulpes cubile fodiens, dum terram eruit,
Agitque plures altius cuniculos,
Pervenit ad Draconis ſpeluncam ultimam,
Cuſtodiebat qui theſauros abditos.
Hunc ſimul adſpexit: Oro ut imprudentiæ
Des primum veniam; deinde, ſi pulcre vides,
Quam non conveniens aurum ſit vitæ meæ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Reſpondeas clementer, quem fructum capis
Hoc ex labore, quodve tantum eſt præmium;
Ut careas ſomno & ævum in tenebris exigas?
Nullum, inquit ille: verum hoc à ſummo mihi
Jove attributum eſt. Ergo nec ſumis tibi,
Nec ulli donas quicquam? Sic fatis placet.
Nolo iraſcaris, libere ſi dixero:
Diis eſt iratis natus qui eſt ſimilis tibi.

XX.
IN AVARUM.

Abiturus illuc quo priores abierunt,
Quid mente cæca miſerum torques ſpiritum?
Tibi dico, avare, gaudium heredis tui,
Qui ture ſuperos, ipſam defraudas cibo:
Qui triſtis audis muſicum citharæ ſonum,
Quem tibiarum macerat jocunditas,
Obſoniorum pretia cui gemitum exprimunt.
Qui dum quadrantes aggeras patrimonio.
Cœlum fatigas ſordido perjurio,
Qui circumcidis omnem impenſam funeris,
Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

PHÆDRUS.

Quid judicare cogitet livor modo,
Licet diſſimulet, pulchrè tamen intelligo.
Quicquid putabit eſſe dignum memoriæ,
Æſopi dicet: Si quid minus adriſerit,
A me contendet fictum quovis pignore.
Quem volo refelli jam nunc reſponſo meo:
Sive hoc ineptum, ſive laudandum eſt opus,
Invenit ille: noſtra perfecit manus.
Sed exſequamur cœptum propoſiti ordinem.

XXI.
DE SIMONIDE.

Homo doctus in ſe ſemper divitias habet.

Si-

Simonides, qui ſcripſit egregium melos,
Quo paupertatem ſuſtineret facilius,
Circumire cœpit Urbes Aſiæ nobiles
Mercede accepta laudem victorum canens.
Hoc genere quæſtus poſtquam locuples factus eſt,
Venire in patriam voluit curſu Pelagi,
(Erat autem natus, ut ajunt, in Cæo inſula)
Aſcendit navem: quam tempeſtas horrida
Simul & vetuſtas medio diſſolvit mari.
Hi Zonas, illi res pretioſas colligunt,
Subſidium vitæ. Quidam curioſior:
Simonide, tu ex opibus nihil ſumis tuis?
Mecũ, inquit, mea ſunt cũcta. Tunc pauci enatant,
Quia plures onere degravati perierant.
Prædones adſunt; rapiunt quod quiſque extulit;
Nudos relinquunt. Forte Clazomenæ prope
Antiqua fuit Urbs, quam petierunt naufragi:
Hic literarum quidam ſtudio deditus,
Simonidis qui ſæpe verſus legerat
Eratque abſentis admirator maximus.
Sermone ab ipſo cognitum cupidiſſime
Ad ſe recepit, veſte, nummis, familia
Hominem exornavit: Cæteri tabulam ſuam
Porrigunt, rogantes victum, quos caſu obvius
Simonides, ut vidit: Dixi, inquit, mea
Mecum eſſe cuncta; vos quod rapuiſtis periit.

XXII.
MONS PARTURIENS.

Mons parturibat gemitus immanes ciens,
Eratque in terris maxima exſpectatio,
Quid ille pareret: at ille murem peperit.
** Hoc ſcriptum eſt tibi,
Qui magna cum minaris, extricas nihil.

XXIII.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

XXII.

FORMICA, ET MUSCA.

Nil agere quod proſit, fabella indicat.
Formica, & Muſca contendebant acriter,
Quæ pluris eſſet: Muſca ſic cœpit prior:
Conferre noſtris tu potes te laudibus?
Ubi immolatur, exto prægustor Deûm:
Moror inter Aras, templa perluſtro omnia;
In capite Regis ſedeo, cum viſum eſt mihi,
Et matronarum caſta delibo oſcula:
Laboro nihil, atque optimis rebus fruor.
Quid horum ſimile tibi contingit, ruſtica?
Eſt glorioſus ſane convictus Deûm,
Sed illi qui invitatur, non qui inviſus eſt.
Reges commemoras, & matronarum oſcula:
Ego granum in hyemem cum ſtudioſè congero,
Te circa murum video paſci ſtercore.
Aras frequentas; nempe abigeris, quo venis;
Nihil laboras, ideo cum opus eſt, nil habes:
Superba, jactas tegere quod debet pudor.
Æſtate me laceſſis, cum bruma eſt ſiles:
Mori contractam cum te cogunt frigora,
Me copioſa recipit incolumem domus.
Satis profecto retudi ſuperbiam.
Fabella talis hominum diſcernit notas
Eorum qui ſe falſis ornant laudibus,
Et quorum virtus exhibet ſolidum decus.

XXIII.

POETA.

Quantum valerent inter homines literæ,
Dixi ſuperius: quantus nunc illis honos
A ſuperis ſit tributus, tradam memoriæ.
Simonides, idem ille de quo retuli,
Victoris laudem cuidam picte ut ſcriberet,

Certo conduxit pretio: ſecretum petit:
Exigua cum frenaret materia impetum,
Uſus Poëtæ moris eſt licentia,
Atque interpoſuit gemina Ledæ ſidera,
Auctoritatem ſimilis referens gloriæ.
Opus adprobavit, ſed mercedis tertiam
Accepit partem; cum reliquam poſceret;
Illi, inquit, reddent, quorum ſunt laudes duæ.
Verum ut ne ira te dimiſſum ſentiam,
Ad cœnam mihi promitte; cognatos volo
Hodie invitare, quorum es in numero mihi.
Fraudatus quamvis, & dolens injuria,
Ne male dimiſſam gratiam corrumperet,
Promiſit. Rediit hora dicta; recubuit.
Splendebat hilare poculis convivium:
Magno apparatu læta reſonabat domus,
Repente cum duo juvenes ſparſi pulvere,
Sudore multo defluentes corpora,
Humanam ſupra formam, cuidam ſervulo
Mandant, ut ad ſe provocet Simonidem:
Illius intereſſe, ne faciat moram.
Homo perturbatus excitat Simonidem.
Unum promorat vix pedem triclinio,
Ruina cameræ ſubito oppreſſit ceteros,
Nec ulli juvenes ſunt reperti ad januam.
Ut eſt vulgatus ordo narratæ rei,
Omnes ſcierunt, Numinum præſentiam
Vati dediſſe vitam mercedis loco.

IDEM POETA.

Superſunt mihi quæ ſcribam, ſed parco ſciens,
Primum, eſſe ne tibi videar moleſtior,
Deſtringit quem multarum rerum varietas:
Dein, ſi quis eadem forte conari velit,

Habere ut poſſit aliquid operis reſidui;
Quamvis materiæ tanta abundet copia
Labori faber ut deſit, non fabro labor.
Brevitatis noſtræ præmium ut reddas, peto,
Quod es pollicitus; Exhibe vocis fidem.
Nam vita morti propior eſt cotidie;
Et hoc minus veniet ad me muneris,
Quo plus conſumet temporis dilatio.
Si cito rem peragis, uſus fiet longior:
Fruar diutius ſi celerius cœpero.
Languentis ævi dum ſunt aliquæ reliquiæ,
Auxilio locus eſt: olim ſenio debilem
Fruſtra adjuvare bonitas nitetur tua,
Cum jam deſierit eſſe beneficium utile,
Et mors vicina flagitabit debitum.
Stultum admovere tibi preces exiſtima,
Proclivis ultro cum ſit miſericordia.
Sæpe impetravit veniam confeſſus reus;
Quanto innocenti juſtius debet dari?
Tuæ prius ſunt partes: aliorum dein:
Simili gyro venient aliorum vices.
Decerne quod religio, quod patitur fides,
Et gratulari me fac judicio tuo.
Excedit animus quem propoſuit terminum,
Sed difficulter continetur ſpiritus,
Integritatis qui ſinceræ conſcius,
A noxiorum premitur inſolentiis.
Qui ſint requiris? Apparebunt tempore.
Ego quondam legi quam puer ſententiam,
Palam mutire plebejo periculum eſt,
Dum ſanitas conſtabit, pulchre * meminero.

POETA AD PARTICULONEM.

Cum deſtinaſſem operis * habere terminum

In hoc, ut aliis eſſet materiæ ſatis,
Conſilium tacito corde damnavi meum,
Nam ſi quis talis etiam eſt tituli *
Quo pacto divinabit quidnam omiſerim,
Ut illum ipſum cupiam famæ tradere?
Sua cuique cum ſit animi cogitatio
Colorque propior. ergo non levitas mihi,
Sed certa ratio cauſam ſcribendi dedit.
Quare, Particulo, quoniam caperis fabulis,
Quas Æſopias, non Æſopi nomino,
Quaſi paucas oſtenderit, ego plures diſſero,
Uſus vetuſto genere, ſed rebus novis,
Quartum libellum dum vacive perleges,
Hunc obtrectare ſi volet malignitas,
Imitari dum non poſſit, obtrectet licet.
Mihi parta laus eſt, quod tu, quod ſimiles tui
Veſtras in chartas verba transfertis mea,
Dignumque longa judicatis memoria.
In literarum plauſum ire deſidero.

LIBER QUINTUS.

POETA,

ÆSopi nomen ſicubi interpoſuero, (bui;
Cui reddidi jam pridem quicquid de-
Auctoritatis eſſe ſcito gratia:
Ut quidam artifices noſtro faciunt ſeculo,
Qui pretium operibus majus inveniunt, novo
Si marmori adſcripſerunt Praxitelem, ſuo
Detrito, Myronem argento. Fabulæ exaudiant
Adeo fucatæ. Plus vetuſtis nam favet
Invida mordax, quam bonis præſentibus.
Sed jam ad fabellam talis exempli feror.

I.

I.
DEMETRIUS REX, ET MENANDER POETA.

Demetrius, qui dictus eſt Phalereus,
Athenas occupavit imperio improbo,
Ut mos eſt vulgi, paſſim & certatim ruunt,
FELICITER ſubclamant ipſi principes:
Illam oſculantur qua ſunt oppreſſi manum;
Tacite gementes triſtem fortunæ vicem.
Quin etiam reſides, & ſequentes otium,
Ne defuiſſe noceat, repetunt ultimi;
In queis Menander nobilis Comœdiis,
Qua, ipſum ignorans, legerat Demetrius.
Et admiratus fuerat ingenium viri,
Unguento delibutus, veſtitu adfluens,
Veniebat greſſu delicato, & languido.
Hunc ubi Tyrannus vidit extremo agmine,
Quinam Cinœdus ille in contpectu meo
Audet venire? reſponderunt proximi:
Hic eſt Menander ſcriptor. Mutatus ſtatim.

* * * * *
* * * * *
* * * * *

II.
VIATORES ET LATRO.

* * * * * *
* * * * *
* * * * * *
* * * * *
* * * * * *

Et vindicavit ſeſe forti dextera.
Latrone occiſo, timidus accurrit comes,
Stringitque gladium: dein rejecta penula:
Cedo, inquit, illum; jam curabo ſentiat
Quos adtentarit. Tunc qui depugnaverat;
Vellem iſtis verbis ſaltem adjuviſſes modo,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Conſtantior fuiſſem vera exiſtimans.
Nunc conde ferrum, & linguam pariter futilem,
Ut poſſis alios ignorantes fallere.
Ego qui ſum expertus quantis fugias viribus,
Scio quod virtuti non ſit credendum tuæ.
Illi adſignari debet hæc narratio,
Qui re ſecunda fortis eſt, dubia fugax.

III.

GALVUS, ET MUSCA.

Calvi momordit Muſca nudatum caput:
Quam opprimere captans, alapā ſibi duxit gravē;
Tunc illa irridens: punctum volucris parvulæ
Voluiſti morte ulciſci, quid facies tibi,
Injuriæ qui addideris contumeliam?
Reſpondit: mecum facile redeo in gratiam;
Quia non fuiſſe mentem lædendi ſcio:
Sed te, contempti generis animal improbum,
Quæ delectaris bibere humanum ſanguinem,
Optem necare, vel majore incommodo.
Hoc argumentum, veniam magis dari docet;
Qui caſu peccat, quam qui conſilio eſt nocens.
Illum eſſe quavis pœna dignum judico.

IV.

ASINI ET PORCELLI.

Quidam immolaſſet Verrem cum Sancto Herculi,
Cui pro ſalute votum debebat ſua,
Aſello juſſit reliquias poni hordei.
Quas aſpernatus ille, ſic locutus eſt:
Tuum libenter prorſus adpeterem cibum,
Niſi qui nutritus eo eſt, jugulatus foret.
Hujus reſpectu fabula deterritus
Periculoſum ſemper vitavi lucrum.
Sed dicis; qui rapuere divitias, habent.
Numeremus, agedū, qui deprehenſi perierint?
Majorem turbam punitorum reperies.

Paucis

Paucis temeritas eſt bono, multis malo.

V.

SCURRA. RUSTICUS.

Parvo favore labi mortales ſolent,
Et pro judicio dum ſtant erroris ſui,
Ad pœnitendum rebus manifeſtis agi.
Facturus ludos quidam dives nobilis,
Propoſito cunctos invitavit præmio,
Quam quiſque poſſet, ut novitatem oſtenderet:
Venere artifices laudis ad certamina
Quos inter Scurra notus urbano ſale,
Habere dixit ſe genus ſpectaculi,
Quod in theatro nunquam prolatum foret,
Diſperſus rumor civitatem concitat:
Paulo ante vacua turbam deficiunt loca.
In ſcena vero poſtquam ſolus conſtitit,
Sine apparatu, nullis adjutoribus,
Silentium ipſa fecit exſpectatio.
Ille in ſinum repente demiſit caput,
Et ſic procelli vocem eſt imitatus ſua,
Verum ut ſubeſſe pallio contenderent,
Et excuti juberent: quo facto, ſimul
Nihil eſt repertum, multis onerant laudibus,
Hominemque plauſu proſequuntur maximo.
Hoc vidit fieri Ruſticus: Non mehercule
Me vincet, inquit; & ſtatim profeſſus eſt,
Idem facturum melius ſe poſtridie.
Fit turba major: jam favor mentes tenet,
Et deriſuri, non ſpectaturi ſedent.
Uterque prodit. Scurra digrunnit prior,
Movetque plauſus, & clamores ſuſcitat.
Tunc ſimulat ſeſe veſtimentis Ruſticus
Porcellum obtegere, quod faciebat ſcilicet,
Sed in priore quia nil compererant, latens

Pervellit aurem vero quem celaverat,
Et cum dolore vocem naturæ exprimit.
Adclamat populus : Scurram multo ſimilius
Imitatum, & cogit Ruſticum trudi foras,
At ille profert ipſum porcellum è ſinu,
Turpemque aperto pignore errorem probans ;
En hic declarat ; quales ſitis judices.

POETA AD PARTICULONEM.

Adhuc ſuperſunt multa, quæ poſſim loqui,
Et copioſa abundat rerum varietas :
Sed temperatæ ſuaves ſunt argutiæ.
Immodica offendunt. Quare, vir ſanctiſſime,
Particulo, nomen chartis victurum meis,
Latinis dum manebit pretium literis,
Si non ingenium, certe brevitatem adproba,
Quæ commendari tanto debet juſtius,
Quanto Poëtæ ſunt moleſti validius.

VI.

CALVUS, ET QUIDAM PILIS DEFECTUS.

Invenit Calvus forte in trivio pectinem ;
Acceſſit alter æque defectus pilis ;
Heja, inquit, *commune quodcunque eſt lucri.*
Oſtendit ille prædam, & adjecit ſimul ;
Superum voluntas favit, ſed fato invido,
Carbonem, ut ajunt, pro theſauro invenimus.
Quem ſpes deluſit, huic querella convenit.

VII.

PROCAX TIBICEN.

Ubi vanus animus aura captus frivola
Abripuit inſolentem ſibi fiduciam,
Facile ad deriſum ſtulta levitas ducitur.
Princeps Tibicen notior paulo fuit,
Operam Bathyllo ſolitus in ſcena dare.

Is forte ludis, non ſatis memini quibus,
Dum ſtulte rapitur, concidit caſu gravi
Nec opinans, & ſiniſtram fregit tibiam,
Duas cum dexteras maluiſſet perdere,
Inter manus ſublatus, & multum gemens
Domum refertur. Aliquot menſes tranſeunt,
Ad ſanitatem dum venit curatio.
Ut ſpectatorum mos eſt, & lepidum genus,
Deſiderari cœpit cujus flatibus
Solebat excitari ſaltantis vigor.
Erat facturus ludos quidam nobilis,
Et incipiebat Princeps abduci reum,
Ingredi à ſe reducit pretio precibus ut (die.
Tantummodo ipſo ludorum oſtenderet ſeſe
Qui ſimul advenit, rumor de Tibicine
Fremit in theatro: quidam affirmant mortuum:
Quidam in conſpectum prodituum ſine mora;
Aulœo miſſo, devolutis tonitrubus,
Dii ſunt locuti more tranſlatitio.
Tunc Chorus ignotum more ducto canticum
Impoſuit, cujus hæc fuit ſententia:
Lætare incolumis Roma ſalvo Principe.
In plauſus conſurrectum eſt: jactat baſia
Tibicen, gratulari fautores putat.
Equeſter ordo ſtultum errorem intelligit;
Magnoque riſu canticum repeti jubet.
Iteratur illud: homo meus ſe in pulpito
Totum proſternit: plaudit illudens eques:
Rogare populus hunc coronam exiſtimat.
Ut vero cuneis notuit res omnibus:
Princeps ligato crure, nivea faſcia,
Niveiſque tunicis, niveis etiam calceis.

* * * *

Su-

Superbiens honorem vidit divinæ domus.
Ab univerſis capite eſt protruſus foras.

VIII.

TEMPUS.

Cur ſit volucri pendens in novacula
Calvus, comoſa fronte, nudo corpore,
Quem ſi occupaveris teneas; elapſum ſemel
Non ipſe poſſit Jupiter reprehendere:
Occaſionem rerum ſignificat brevem.
Effectus impediret ne ſegnis mora
Finxere antiqui talem effigiem Temporis.

IX.

TAURUS, ET VITULUS.

Auguſto in aditu Taurus luctans cornibus,
Cum vix intrare poſſet ad præſepia,
Monſtrabat Vitulus quo ſe pacto plecteret:
Tace, inquit, ante hoc novi quam tu natus es,
Qui doctiorem emendat ſibi dici putet.

X.

CANIS, ET VENATOR.

Adverſus omnes fortis veloces feras
Canis, cum domino ſemper feciſſet ſatis,
Languere cœpit annis ingravantibus.
Aliquando objectus hiſpidi pugnæ Suis,
Adripuit aurem: ſed carioſis dentibus
Prædam dimiſit, hic tum Venator dolens,
Canem objurgabat. Cui ſenex contra latrans:
Non te deſtituit animus; ſed vires meæ: (mus.
Quod fuimus laudas, jam damnas quod non ſu-
Hoc cur, Philete, ſcripſerim, pulchre vides.

* * * *

FINIS.

INDEX FABULARUM.

LIBER PRIMUS.

Lupus & Agnus. Pag. 5.
Rana Regem petierunt. 6
Graculus Superbus & Pavo. 7
Canis per fluvium Carnem ferens. ibid.
Vacca & Capella, Ovis & Leo. 8
Rana ad Solem. ibid.
Vulpes ad perſonam Tragicam. ibid.
Lupus & Grus. 9
Paſſer ad Leporem Conſiliator. ibid.
Lupus & Vulpes Judice Simio. ibid.
Aſinus & Leo Venantes. 10
Cervus ad Fontem. ibid.
Vulpes & Corvus. 11
Ex Sutore Medicus. ibid.
Aſinus ad Senem Paſtorem. 12
Ovis, Cervus & Lupus. ibid.
Ovis, Canis & Lupus 13
Mulier Parturiens. ibid.
Canis Parturiens. ibid.
Canes Famelici. 14
Leo Senex, Aper, Taurus & Aſinus. ibid.
Muſtela & Homo. ibid.
Canis Fidelis. 15
Rana Rupta & Bos. ibid.
Canis & Crocodilus. ibid.
Vulpes, & Ciconia. 16
Canis, Theſaurus & Vulturius. ibid.
Vulpes, & Aquila. 17
Aſinus irridens aprum. ib.
Ranæ metuentes Taurorum Prælia. 18
Milvius, & Columbæ. ibid.

LIBER SECUNDUS.

Juvencus, Leo, & Prædator. 19
Anus diligens Iuvenem, item Puella. ibid.
Æſopus ad Quendam, de Succeſſu Improborum. 20
Aquila, Felis, & Aper. ib.
Cæſar ad Atrienſem. 21
Aquila, & Cornix. 22
Muli duo & Vectores. ſcil. Latrones ibid.
Cervus ad Boves. 23

LIBER TERTIUS.

Anus ad Amphoram. 26
Panthera, & Paſtores. 27
Æſopus & Ruſticus. ibid
Lanius, & Simius. 28
Æſopus, & Petulans. ibid
Muſca, & Mula. ibid.
Lupus ad Canem. 29
Soror ad Fratrem. 30
Socrates ad amicos. ibid.
Poëta de Credere, & non Credere. 31
Eunuchus ad Improbum. 32
Pullus ad Margaritam. 33
Apes, & Fuci, Veſpa Iudice. ibid.
De Luſu, & Severitate. 34
Canis ad Agnum. ibid.
Cicada, & Noctua. 35
Arbores in Deorum Tutela. [illegible]

INDEX FABULARUM.

Pavo ad Iunonem de voce Sua. 36
Æſopus reſpondet Garrulo. ibid.
Aſinus, & Galli. 37

LIBER QUARTUS.

De Muſtela, & Muribus. 37
De Vulpe & Uva. 38
Equus, & Aper. ibid.
Poëta ibid.
Pugna Murium, & Muſtelarum. 40
Serpens ad Fabrum Ferrarium. 41
Vulpes. & Caper. 42
De Vitiis Hominum. ibid.
Hercules, & Pluto. 43
De Leone Regnante. ibid.
De oris libidine. 44
Idem. ibid.
De Capreis Barbatis. ibid.
De Fortunis Hominum. 45
Canum Legati ad Iovem. ib
Serpens, Miſericordia Nociva. 46
Vulpes, & Draco. ibid.
De Simonide. 47
Mons Parturiens. 48
Formica, & Muſca. 49
Poëta. ibid.

LIBER QUINTUS.

Demetrius Rex, & Menander Poëta. 52
Viatores & Latre. 53
Calvus, & Muſca. 54
Aſini & Porcelli. ibid.
Scurra, Ruſticus. 55
Calvus, & Quidam Pilis defectus. 56
Procax Tibicen. ibid.
Tempus. 58
Taurus. & Vitulus. ibid.
Canis, & Venator. ibid.

F I N I S.

LECTORI BENEVOLO.

Hiſce lineis ſignificatur, quod omnes illi Libri, qui antehac apud Adrianum à Gaasbeeck venales proſtiterunt, apud illius Viduam in ejus Officina porrò venales habeantur. V.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Ao 1709

12

14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
233 L 1